

TEKSTI JA KUVA: RIITTA JALONEN

Kengityskö yksin miesten työtä?

Kengittäjä on kuningas. Hän voi tuhota hevosesi jalat yhdellä vasaraniskulla. Tai saada toisenlaisella kengityksellä sen askelen lentoon. Kuningasten joukkoon on hivuttautunut kaksi näpsäkkää nuorta naista Veikkolasta.

Ei se pituudesta ole kiinni. Sama pätee myös kengittäjien jaloön ammattikuntaan. Seija Tasaselta, 24, ja Emma Enqvistiltä, 23, sujuu ponikengityskin vaivattomasti, vaikka esimerkiksi monet nimisepät ovat kieläytyneet siitä täysin.

Tytöt kävivät Ypäjän hevosopiston vuoden kestävän kengittäjälinjan, minne otetaan ainoastaan 8 oppilasta kerrallaan. Seija ja Emma olivat kurssin nuorimmat osallistujat. Muut olivat vanhempia, yli 30-vuotiaita miehiä. Koulun oppiaineisiin kuuluivat mm. hevosen jalka-asennot, kaviosairaudet, erikoiskengitykset, hitsaaminen ja taonta. Pakastetut teurasjalat avattiin ja tutkittiin huolellisesti, luut irrotettiin ja käytiin yksitellen läpi. Koulu oli rankka sekä henkisesti että fyysisesti.

Osalla ei ollut hevostaustaa ollenkaan, pelkästään metallialan koulutus. Kouluun vaaditaan joko kahden vuoden metallialan tai hevosalan tausta. Moni mies olikin ajautunut kurssille tyttöystävän hevoshulluuden potkaisemana.

- Metallialan ihmiset pärjäävätkin aluksi paremmin, kun eivät osaa pelätä. Jos jotakin poikkeuksellista sitten tapahtuu, se saattaa olla monelle hevosiin totuttomalle täysi yllätys, kertoo Emma.

Valmistumisen jälkeen suhtautuminen oli vaihtelevaa: osa ei ottanut naiskengittäjiä todesta ollenkaan. Ylitsevuotavan ystävälliset mieskollegat antoivat innokkaasti uusien asiakkaiden puhelinnumeroita, ja lähes poikkeuksetta omistajalla oli vaikeasti kengitettävä ulkona asuva hevonen.

- Kaikista selvittiin kunnialla, vaikkakin ensimmäiset kaksi vuotta olivat todella hankalia. Muistona siitä ajasta muutama murtunut sormi ja pariin kertaan rusikoidut luut ja pariin kertaan tikattu pää. Nyt voimme jo valikoida töitämme, kertoo Seija.

Vastuu on kova: kengittäjä voi helposti pilata hevosen jalan, joko kengittää vinoon, sovittaa kengän väärin tai kavion voi vuolla väärin. Sen lisäksi henkiset traumat on todella helppo hankkia. Myös hevosen omistajan ehdottomat mielipiteet kengityksestä voivat olla tuhoisia. Tytöt peräänkuuluttavatkin avointa mieltä.

- Jos ravuri ei kulje, yritetään heti löytää, mikä mättää. Ratsuilla junnataan kauemmin, ikävä kyllä, ja vasta aivan viimeisenä vaihtoehtona aletaan etsiä apua mahdollisesta kengityksen muuttamisesta.

Ammattitaitoa

Hyvin usein hankalasti kengitettävällä hevosella on takanaan joku traumaattinen kokemus tai tilanne, joskus jopa kunnan kyykytys. Jotkut taas saattavat olla vain erittäin ääniherkkiä.

- Hevonen muistaa hyvin traumapaikan: joskus ongelmalanteessa auttaa pelkästään kengityspaikan vaihtaminen käytävältä boxiin tai ulos. Joillekin hevosille pelkästään miehet ovat eläinlääkäreitä ja kengittäjiä, joten joskus mieskammoisten yksilöiden kengittäminen saattaa meiltä naisilta onnistua täysin ongelmitta.

Tyttöjen hevosasiakaskunta on keskimääräistä vaativampaa. Heillä on noin 20 rauhoitettavaa hevosta kengitettävänä, luultavasti eniten heti EKK:n jälkeen. Rauhoitettavien hevosten kengitys on aina oma rumbansa. Hankalinta on aikataulujen sovittaminen eläinlääkärin kanssa.

- Mikäli hevonen on erityisen hankala kengitettävä, käytämme rauhoitusta apunamme seuraavalla kengityskerralla. Rauhoituksen määrää lasketaan vähitellen. Kaikki apukeinot ovat sallittuja: jos syöminen auttaa, syököön sitten. Jos tarvitaan toinen hevonen seuraksi, haetaan se, luettelee Emma.

- Pelottava yhdistelmä on hankalasti kengitettävä hevonen ja pienet lapset. Mikä tahansa voi laukaista herkän eläimen vaistonvaraisen potkaisemisen, vaikkapa yhtäkkiä metallin

UUDET OMISTAJAT – RAJUSTI UUDISTUNUT VALIKOIMA

Carr & Day & Martin

Passier

Globus sport

Happy Mouth

Equus Eventa

Horse man's choice

Weatherbeeta

Bentley harjoja

Cavallo

Kyra K

Roping

Knight's Leather

Equipage

Back2Back

Aerowave

Casco

Wembley

Roekkl

*...sekä paljon muita
erihintaisia merkkejä*

TARJOLLA MYÖS

- Valjassepän korjauspalvelu, loimia, hevosvarusteita ja pieniä vaatekorjauksia
- Tulostuspalvelut: Seuroille kalenterit, julisteet, suurennokset digikuvista ja kehystykset

RATSUTARVIKE

Kuninkaankatu 4 33210 Tampere
Puh (03) 212 2151 Fax (03) 260 9621
Avoinna ma-pe 10-18, la 10-15
www.ratsutarvike.fi

kilahdus, jonka hevonen saattaa yhdistää kengittämiseen.

- Yleistykseenä voisi sanoa, että oriit ovat helpompia, tammat hankalampia. Hankalasti kengitettävää ravuria taas on vaikea löytää, sillä niitä kengitetään säännöllisesti jo kaksivuotiaasta lähtien. Useat kengittävät joko ratsuja tai ravureita, me kengitämme molempia, kertovat tytöt.

Monessa mukana

Emmalla ja Seijalla on Veikkolassa oma talli, jossa on mm. vammaisratsastustoimintaa. He opettavat myös hevosia ajolle, talvisin reeniin eteen. Hyvin toimiva varsa viiheyttä heillä kaksi viikkoa, vaikeamman tapauksen kanssa menee noin kuukausi.

Tytöt ovat aktiivisesti mukana myös näyttelytoiminnassa. Viime vuonna he kiersivät lähes kaikki tamma- ja varsanäyttelyt. Uudenmaan hevosjalostusliitto valitsikin Emmen vuoden 2004 parhaaksi esittäjäksi.

- Olemme täysin hurrahtaneet näyttelyihin. Niissä oppii paljon hevosen liikkumisesta ja jalka-asennoista. Mitä enemmän seuraa hevosia ja niiden liikkumista, sitä enemmän oppii rakenteesta ja liikkeestä.

Parivaljakon työnjako on selvä. Seija takoo, Emma kengittää. Välillä osia vaihdetaan. Kahdestaan on mukavampi ja turvallisempi työskennellä.

- Jaksaa paljon paremmin, kun on mukana ystävä, jonka kanssa pystyy keskustelemaan sekä ammatti- että kengitysteknisistä seikoista.

Muotioikkujen haittapuoleet

Parakkitalien osuus on lisääntynyt huimasti ja lämmintä kengitystilaa näissä ei ole. Ulkona on ikävä tai joskus jopa mahdoton kengittää kovalla pakkasella. Nyt vallalla oleva lihakarjankasvatuksesta tuttu pihattobuumi ei ole saanut tyttöjä puolelleen.

- Osa ihmisistä on ymmärtänyt asian niin, että varsat laitetaan pihattoon ilman että niitä tarvitsee käsitellä millään tavalla. Tuloksena on lauma villihevosia, joille vielä vuoden ikäisenäkään ei ole laitettu riimua, loimea tai vuoltu kavioita. Niitä ei ole edes harjattu tai kosketeltu millään tavalla, ja traileriin menosta ei kannata edes puhua. Toisilla yksivuotiailla taas on ollut vielä syntymäriimu päässään, kun olemme menneet vuolemaan ensimmäistä kertaa, kertovat tytöt.

Myös ns. hevoskuiskauksen harastaminen ilman todellista asian

Koulutusmahdollisuuksia

Ypäjän Hevosopistolla kengitystä voi opiskella joko hevostenhoitajakoulutuksen yhteydessä tai kengitysseppän ammattitutkintoon valmistavassa koulutuksessa. Hevostenhoitajakoulutuksessa opiskelija voi suuntautua kengitykseen. Opinnot kestävät 1 - 3 vuotta opiskelijan koulutustaustasta ja kokemuksesta riippuen.

Ammattitutkintoon valmistavassa koulutuksessa pääsyaatimuksena on vähintään 20 vuoden ikä ja alalle soveltuva työkokemus. Opiskelijalta edellytetään mahdollisuutta harjoitella käytännön työtä omatoimisesti. Koulutuksen kesto on yksi vuosi, ja opiskelu sisältää 9 lähiopetusjaksoa, jotka kestävät 3 päivää kerrallaan. Aloituspaiikkoja on kahdeksan. Seuraava koulutus alkaa syksyllä 2005.

Koulutusväylästä kannattaa keskustella suoraan oppilaitoksen kanssa. Lisätietoja saa mm. Heikki Heiskaselta, puh. 02 - 7602 219. Lisätietoa on myös nettisivuilla, osoitteessa www.hevosopisto.fi.

Ylä-Savon Ammattiopistolla Kiuruvedellä on mahdollisuus suorittaa kengityksen peruskurssi, mutta tällä koulutuksella ei vielä pysty suorittamaan kengitysseppän ammattitutkintoa. Pääsyaatimuksena peruskurssille on hyvä motivaatio ja se, että henkilö on ollut tekemisissä hevosten kanssa. Koulutus koostuu kuuden viikonlopun koulutusjaksoista, väliaika on etäopiskelua käytännön harjoitteluna. Oppilas oppii tekemään peruskengityksen. Koulutuksen hinta on 375 € + majoitus ja ruokailu. Aloituspaiikkoja on noin 12 kpl, ja osallistujista yleensä noin puolet on naisia.

Kengitysseppän ammattitutkinto Kiuruvedellä kestää n. 1,5 vuotta ja se toteutuu ns. monimuotokoulutuksena (=lähiopetusta ja etäopiskelua) Pääsyaatimuksena on pääsykoe, ja mielellään jonkinlainen aikaisempi kengityskoulutus tai usean vuoden työkokemus kengittäjänä. Tutkinto suoritetaan näytöillä. Koulutus maksaa 400 € + majoitus ja ruokailu. Aloituspaiikkoja on 10 kpl ja osallistujat ovat pääasiassa miehiä. Lisätietoja: www.ysao.fi

osaamista synnyttää ihan omanlaisensa ongelmat.

- Hevonen, jonka käsittelijältä puuttuu auktoriteetti, ei kestä kommentamista. Naruriimulla kuiskatut hevoset ovat olleet hankalia tapauksiamme, kertoo Emma.

Nyt on kovassa huudossa rocker eli pyörästys varpaalle.

- Talvella sillä ei ole suurtakaan merkitystä. Monilla se ei toimi ollenkaan, monilta se hävittää pitkän ravin täysin. Toiset taas tarvitsevat sen. Kaikkein tärkeintä ovat terveet jalka-asennot.

Uudentyyppiset vuolutyylit ja kaviohoitomenetelmät tekevät tuloaan myös Suomeen. Esimerkiksi villihevosien kavionmuotoa jäljittelevän kengättömään kaviohoitoon kuuluva saksalaisen Strasserin menetelmä. Menetelmällä on omat kannattajansa ja vastustajansa. Seija ja Emma suhtautuvat siihen varauksella.

- Mielestämme kavio ilman kenkää kolmenkymmenen asteen kulmassa on hankalalle kova raskaus. Hyvä jos onnistuu, mutta olemme joutuneet paikkailemaan eräänkin hevosen jalkoja näiden menetelmien jäljiltä, kertoo Seija.

Kengittäjän toivelista

Päiväunilistalle kuuluvat hokittomat maat, lue Italia tai Espanja. No Suomen oloissa ainakin valoisa, lämmin, kuiva ja tarpeeksi tilava kengityspaikka. Toivelistalla on käsittelyyn totunut hevonen, joka antaa koskea joka paikkaan, nostaa jalat ja vielä pitää ne ylhäällä. Osaa myötää riimun paineelle, ei ole vetopaniikkia. On tottunut erilaisiin ääniin ja vieraisiin ihmisiin.

Aina ei ole näin. Mutta vaikka työ on ajoittain raskasta ja työolot vähintäänkin hankalia, onnistumisen hetket korvaavat mahdolliset olosuhteiden puutteet.

- Mukavinta työssä on se, kun saa vaikean hevosen toimimaan. Ja hei, ilmaston lämpeneminen ja kasvihuoneilmiö tuovat meille tullessaan ainakin paremmat työolot, kertoo Emma.

•